

Рецензия

от **проф. д-р Боряна Миткова Парашкевова-Симеонова, д.м.**

Ръководител на катедра Социална медицина, здравен мениджмънт и медицина на бедствените ситуации, Медицински факултет, Тракийски университет –Стара Загора

Относно открита **процедура**, определена със заповед № 4060 от 28 октомври 2025 г. на Ректора на Медицински университет – Плевен проф. д-р Д. Димитров, д.м., за **придобиване на образователна и научна степен „Доктор“** от д-р **Мирослава Цветанова Христова** по докторска програма **Обща медицина**, професионално направление 7.1 Медицина, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

Тема на дисертационен труд: **„Взаимодействие между общопрактикуващите лекари и центровете за спешна помощ: проблеми и перспективи“**

Научен ръководител: **проф. д-р Цветелина Валентинова, д.м.**

Настоящата рецензия представям в качеството си на член на Научното жури, определено с горепосочената заповед на ректора на Медицински университет – Плевен проф. д-р Д. Димитров, д.м. Рецензията е разработена на база представените документи по процедурата, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет - Плевен. Прегледът на документите потвърждава пълно съответствие на процедурата с изискванията. Изпълнени са изискванията във връзка с разработването на дисертацията и свързаните с нея публикации.

Кариерен профил на докторанта: Д-р Мирослава Христова има богат и интересен професионален път. След като през 1989 г. завършва Висшия медицински институт в гр. Плевен, започва като участъков лекар и в следствие съвсем естествено поема пътя на общопрактикуващ лекар. През 1998 г. придобива специалност Обща медицина. В периода 2001-2004 г. нейният неспокоен и търсец познание дух я тласка към обучение в Стопанска академия – Свищов. Там тя завършва ОКС Магистър със специалност Застраховане и социално дело. С тази нова професионална квалификация д-р Мирослава Христова намира поле за работа като одитор по системите за качество и започва работа като експерт в РЗОК, Плевен на позиция лекар-контролор. През 2009 г. д-р Мирослава Христова започва нов кариерен път – започва работа в ЦСМП, Плевен като лекар-ординатор. Това е житейския период, през който д-р Христова прави този нов професионален избор, и през който тя придобива докторска степен по финанси,

застраховане, парично обръщение и кредити. Спешната медицинска помощ става мястото на кариерно израстване на д-р Христова и от 2018 г. до сега тя е Директор на ЦСМП – Плевен.

Общо описание на дисертационния труд: Представеният за оценка дисертационен труд отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение. Дисертационният труд съдържа 224 страници и включва всички основни за дисертация раздели - литературен обзор, цел и задачи, материал и методи; резултати; обсъждане; изводи; препоръки и приноси.

Дисертацията е **онагледена** с 37 таблици, 48 фигури и 3 приложения. Библиографията съдържа 216 литературни източника, от които 19 на кирилица и 197 на латиница.

Актуалност на темата: Представената дисертация е посветена на актуален и значим проблем за здравната система на България – взаимодействието между общопрактикуващите лекари (ОПЛ) и центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП). Темата е от изключителна обществена и професионална важност, защото засяга качеството и своевременността на оказваната медицинска помощ, както и удовлетвореността на пациентите и медицинските специалисти. Представеният дисертационен труд е първо цялостно изследване в българската научна литература, посветено на тази проблематика.

Трудът е комплексно, задълбочено и методологически коректно изследване, което предлага не само диагностика на съществуващи проблеми в системата на първичната и спешната помощ, но и решения, основани на доказателства и международни добри практики. Той представлява сериозен и добре структуриран анализ на взаимодействието между ОПЛ и ЦСМП в България. Д-р Христова обосновава аргументира необходимостта от подобно изследване, позовавайки се на промените в ролята на ОПЛ през последното десетилетие и натоварването на системата за спешна помощ. Тя демонстрира способност да формулира значим изследователски проблем, да събира и обработва информация от различни източници, и да я интерпретира по начин, който обогатява националната научна и приложна база по въпроса. Това проличава още с литературния обзор.

Литературен обзор: Литературният обзор обхваща 50 страници от дисертацията и отразява по специфичен начин задълбоченото и всестранно познаване на проблема. Тази специфичност е свързана с фокуса и задълбаването в европейската практика. Разгледани са практиките в 16 европейски страни (Нидерландия, Великобритания, Германия, Белгия, Франция, Австрия, Норвегия, Финландия, Полша, Словения, Чехия, Испания, Румъния, Гърция, Португалия, Хърватия) по отношение на организацията на първичната здравна помощ (ПЗП) извън работния график на ОПЛ, както и организацията на спешната помощ в същите европейски страни без Германия, Белгия и Испания.

Обзорът върви логично в две основни направления:

- Организация на **ПЗП извън обявения работен график** – с разглеждане първо на българската практика, след което следва детайлен международен сравнителен анализ;
- Организация на **спешната помощ** – аналогично представяне на националния модел и чуждестранните практики.

Тази структура е удачна, защото улеснява паралела и сравнителния анализ. Допълнителна стойност носят таблиците и фигурите с данни, които обогатяват текста с количествени измерения.

Литературният обзор има много силни страни и те са:

- **Обемност и обхватност** – представени са данни от широк кръг европейски страни, което създава сравнителна база и позволява търсене на добри практики.
- **Използване на нормативни документи** – системно се цитират закони, наредби и стандарти, което придава правна и практическа тежест на анализа.
- **Много статистически данни** – включени са количествени показатели (брой практики, амбулаторни контакти, достъпност и др.), които подпомагат обективността.
- **Международен фокус за сравнителен анализ** - съпоставката между България и европейските държави за взаимодействието между изпълнителите на ПЗП и спешните грижи, което предоставя добра основа за извеждане на сравнителни изводи и политики.

Обобщено: Давам положителна оценка на тази част на дисертационния труд, в която проличава информираността на докторанта по изучавания проблем; умение за боравене с литературни източници; високо чувство на отговорност и коректност на

цитирането. Така представеният обзор е с приносен характер за научната литература и **представлява база за собственото научно изследване – неговите цел, задачи и методика.**

Цел, задачи, материали и методи: са представени на седем страници от дисертационния труд. Целта е формулирана точно и ясно: *да се изследват проблемите при оказване на първичната извънболнична спешна медицинска помощ и медицинската помощ, която не може да бъде отложена във времето, възникнали от недостатъчно и непълноценно взаимодействие между ОПЛ и ЦСМП и да се разработят научнообосновани решения за отстраняването им.* Задачите, които изследователката си поставя са обособени в 5 пункта, свързани с постигане на изследователската цел: „*1) Да се проучат факторите, намаляващи удовлетвореността от работа на ОПЛ и лекарите от ЦСМП; 2) Да се проучат нормативните пропуски и несъответствия, регламентиращи денонощното осигуряване на качествена спешна и неспешна медицинска помощ на пациентите от ПЗП и ЦСМП; 3) Да се изследват проблемите на взаимодействие между ОПЛ и лекарите на ЦСМП; 4) Да се изследват мотивите на пациентите за избор на лечебно заведение за получаване на медицинска помощ и факторите оказващи влияние върху тях; 5) Да се изготвят предложения на решения за преодоляване на проблемите на взаимодействието между ОПЛ и ЦСМП с цел оптимизиране на оказваната медицинска помощ.*“

Д-р Мирослава Христова конкретно формулира целта на изследването, поставя си задачи, които обхващат всички ключови аспекти на проблема – нормативни пропуски, професионални взаимоотношения, фактори за избор на лечебно заведение и предложения за оптимизация. Изследователката добре структурира работната хипотеза, тя е логически обоснована и очертава връзките между недостатъчното взаимодействие между ОПЛ и медиците от ЦСМП, и негативните последици за системата.

Дисертационният труд се отличава със своята **методологична яснота** – подробно са описани обектът и единиците на наблюдение (както технически, така и логически), което придава прозрачност и надеждност на изследването. **Широка е емпирична база** – използването на 1008 разпространени анкети, макар и с различна степен на възвращаемост, което показва амбициозност и дава възможност за обективни обобщения. Анкетите за ОПЛ – 300 са разпространени чрез Google forms на случаен принцип в страната и са отговорили 88 ОПЛ, от областите Плевен, Ловеч, Велико Търново, София, Пловдив и Стара Загора. Анкетите за лекарите от ЦСМП са

разпространени на място в ЦСМП-Плевен, Ловеч и Враца и са 200, попълнени са 123 анкетни карти. Анкетите за ръководители са разпространени чрез Google forms – 28, като са отговорили 22. Анкетите за пациенти са 480, разпространени са от ОПЛ, отговорили – 168 пациента.

Използвано е емпирично социологическо изследване сред лекари (ОПЛ, лекари от ЦСМП, ръководители на ЦСМП) и сред пациенти с прилагане на метода на пряката индивидуална анкета. Анкетните карти са разгледани и одобрени от Комисията по Етика на Научно-изследователската дейност при Медицински Университет –Плевен. Анкетните карти са съставени в два раздела. При изследването при лекари - **ОПЛ, лекари от ЦСМП, ръководители от ЦСМП**, първата част съдържа **социодемографски данни** на анкетираните лекари: пол, възраст, години професионален стаж, информация за професионалната квалификация, данни за структурата на практиката. Специалната, **втора част, съдържа въпроси по отношение познаване на нормативно регламентирани дейности, взаимодействия/взаимоотношения между ЦСМП и ОПЛ**. При анкетираните пациенти, в първата част от въпросника се съдържат въпроси за: пол, възраст, информация за степен на образование, **данни за местоположението на избрания ОПЛ**. Специалната, втора част съдържа въпроси относно **удовлетвореност от дейността на ОПЛ и екипите за спешна медицинска помощ по оказване на спешна медицинска помощ на пациентите**. Затруднения на пациентите при търсене и получаване на здравни услуги, организационно-структурни и социални проблеми при оказване на първична спешна медицинска помощ.

Една силна страна на методологията на дисертационния труд е прилагането на **контент – анализа** с представянето на добри практики от европейски страни. Това е удачен подход, който разширява обхвата на изследването и показва пътища за реформи. Използваните аналитични подходи са адекватни. **Приложените статистически методи са подходящи.**

Обобщено: Демонстрирана е **методологична прецизност**. Приложените **изследователски подходи в собствените емпирични изследвания са адекватни** и са насочени към постигане на поставената цел и задачи.

Глава III Резултати: Получените резултати са изключително богати, като изследователката ги представя в следващите 89 страници от дисертационния труд в 6 основни раздела. Те фокусират дискусията върху проблемите във взаимодействието между общопрактикуващите лекари и центровете за спешна медицинска помощ. В

центъра на анализа стоят слабостите във взаимодействието между ОПЛ и центрове за спешна медицинска помощ. Представени са резултатите от проведените емпиричните социологически проучвания сред общопрактикуващи лекари, лекари от центрoвете за спешна медицинска помощ, ръководители в системата на ЦСМП и пациенти. Представянето на резултатите е логически структурирано, последователно и съобразено с поставените цели и задачи на дисертационния труд.

Социално-демографската характеристика на изследваните групи ясно очертава един от основните проблеми на българското здравеопазване – изразено **застаряване на медицинските кадри** - както в първичната извънболнична помощ, така и в спешната медицинска помощ. Средната възраст на анкетираните ОПЛ, лекари от ЦСМП и ръководители в системата свидетелства за предстоящ **кадрови дефицит**, който неминуемо ще се отрази върху достъпа и качеството на медицинските услуги, особено в малките и отдалечени населени места.

Резултатите относно **структурата на практиките** показват превалиране на индивидуалните практики за първична извънболнична медицинска помощ (ПИМП), което обективно ограничава възможността за реално осигуряване на непрекъснат 24-часов достъп до медицинска помощ. Липсата на втори лекар в практиките и ниският дял на груповите практики допълнително задълбочават този проблем. Анализът на **квалификационния профил** на лекарите от ЦСМП разкрива значителен дял специалисти без придобита медицинска специалност, малко са лекарите с придобита специалност „Спешна медицина“, което може да има отражение върху устойчивостта на системата.

Особено внимание заслужават резултатите, свързани с **професионалната удовлетвореност и мотивация**. **Най-ниска удовлетвореност** се отчита сред общопрактикуващите лекари, което авторката аргументирано свързва с нормативно вменени задължения без адекватна ресурсна обезпеченост, претоварване и напрегнати взаимоотношения със системата на спешната медицинска помощ. При лекарите от **ЦСМП удовлетвореността е относително по-висока**, като водещ мотив за работа е финансовото възнаграждение, следвано от организацията на работното време. При ръководителите в системата на ЦСМП се отчита най-високо ниво на удовлетвореност, като при тях доминират вътрешни мотивационни фактори, свързани с **професионалното призвание и управленската реализация**.

Резултатите недвусмислено показват значително **претоварване на екипите на ЦСМП** с несвойствени дейности, основно вследствие на **обслужване на пациенти в неспешни, но неотложни състояния**. Над три четвърти от лекарите в ЦСМП декларират **наличие на преумора и претоварване**, което изследователката обосновава свързва с нормативни дефицити и липсата на реално функциониращ механизъм за денонощен достъп до първична медицинска помощ.

Анализът на познаването на нормативната уредба разкрива тревожна тенденция – значителна част от общопрактикуващите лекари са само частично или изобщо **незапознати с нормативните** документи, регламентиращи взаимодействието между ПИМП и ЦСМП. Подобни дефицити се установяват и при лекарите от ЦСМП по отношение на нормативната рамка на междуинституционалните взаимоотношения. Този факт има пряко отражение върху **качеството на комуникацията и сътрудничеството между двете подсистеми**.

Резултатите от анкетното проучване сред пациентите показват, че търсенето на спешна медицинска помощ в голяма част от случаите е резултат от **обективен дефицит на достъп до личния лекар** извън работно време, като и от **субективната преценка** за спешността на състоянието им.

Глава IV Обсъждане: В тази глава в рамките на 11 страници, авторката обсъжда получените резултати, като демонстрира задълбочен аналитичен подход и умело съотнасяне на получените емпирични резултати с поставената работна хипотеза, целта и задачите на изследването, както и с данните от литературния обзор. Д-р Мирослава Христова аргументирано доказва, че **недостатъчното и непълноценно взаимодействие между ОПЛ и ЦСМП е системен, а не индивидуален проблем**, обусловен от нормативни, организационни и кадрови дефицити.

В обсъждането ясно се откроява несъответствието между **нормативно регламентираното изискване за денонощен достъп до първична медицинска помощ и реалните възможности за неговото изпълнение**. Д-р Христова коректно подчертава, че формалното прехвърляне на отговорности към ОПЛ, **без адекватна структурна и ресурсна подкрепа**, води до пренасочване на пациенти към системата на спешната медицинска помощ и до нейното **хронично претоварване**.

Особено силна страна на обсъждането е изведената причинно-следствена връзка между нормативните пропуски, поведението на пациентите и влошаването на професионалните взаимоотношения между медицинските специалисти. Авторката убедително аргументира, че натрупването на неспешни случаи в ЦСМП създава

напрежение, което допълнително задълбочава дефицита на доверие и ефективна комуникация между участниците в процеса на оказване на медицинска помощ.

Важен принос на обсъждането е поставянето на проблема в по-широк обществено-здравен контекст. Изтъкнати са рисковете от загуба на „златните часове“, повишена хоспитализация, влошени здравни резултати и ерозия на общественото доверие в здравната система. Обсъждането логично подготвя основата за формулиране на изводите, препоръките и научните приноси на дисертационния труд.

Обобщена оценка на глава III и глава IV: Висока оценка заслужава умението на докторантката да представя и интерпретира добросъвестно данните от проучванията, високата степен на научна аргументация и логическа последователност, както и демонстрираното умение за анализ и синтез на научната информация. Представените резултати и тяхното обсъждане убедително доказват актуалността на темата и приноса на дисертационния труд към анализа на взаимодействието между първичната извънболнична и спешната медицинска помощ в България.

Изводи, препоръки и приноси. Изводите са много добре формулирани в осем пункта, съответно на проведените собствени проучвания, като те максимално синтезират същността на този дисертационен труд. Приносите са формулирани като теоретични и практико-приложни. Теоретичните са свързани с изведено познание за систематизация на проблемите в първичната извънболнична и спешната медицинска помощ. Приносите с практико-приложен характер са свързани с конкретни, обосновани предложения за нормативни промени с цел преодоляване на значими организационни пропуски и грешки с опасни здравни последствия за пациентите и практически препоръки за повечето установени проблеми, касаещи изпълнението на спешната и неспешната медицинска помощ на населението. Докторантката предлага социално и здравно значими теми за бъдещи научни изследвания и за включване в програмата за обучение на студентите в пети курс и специализантите по „Обща медицина“.

По отношение **препоръките**, авторката предлага практически и управленски насоки, насочени към подобряване на взаимодействието между ОПЛ и ЦСМП, с конкретика и фокус върху практиката. **Представени са 13 препоръки.** Ясно се посочват нуждите от промени в нормативната база, въвеждане на ясни механизми за разграничаване на спешна и неотложна помощ. Изследователката формулира препоръки свързани с професионалния избор и специализация в спешната помощ, мотивиране на ОПЛ за изграждането на групови практики с дежурни кабинети за

неотложна помощ, повишаване на здравните знания и съзнание на пациентите. Предлага се въвеждане на форми на обучение по продължаващо медицинско обучение да се повиши нивото на познаване на дейността по оказване на спешна медицинска помощ от ОПЛ и лекарите в ЦСМП, съгласно надлежните нормативни актове.

За личните качества на д-р Мирослава Христова. По съдържанието и стила на изследването се вижда, че д-р Мирослава Христова притежава богат клиничен опит в спешната медицинска помощ и в първичната медицинска помощ, както и усет към научноизследователската работа, което е едно добро съчетание на медицинска практика и изследователска аналитичност. Умението ѝ да анализира, да подхожда критично към данните и да извежда обосновани заключения показва, че тя има необходимите качества да развива самостоятелна научна кариера.

Научен актив във връзка с дисертационния труд: Д-р Христова представя **6** пълнотекстови публикации в реферирани български списания и сборници и **5** участия с научни съобщения и доклади на национални форуми, което е в съответствие с изисквания за придобиване на ОНС Доктор в направление 7.1 Медицина. в изпълнение на минималните национални изисквания в съответното професионално направление и научна специалност и Приложение 1 на ПРАС на МУ-Плевен.

Автореферат. Автореферат е разработен на 74 страници, правилно структуриран, съдържа основните резултати от научното проучване; списък на свързаните с дисертацията, публикации, участия в научни форуми.

Заключение: Давам **цялостна положителна оценка** на представения от д-р Мирослава Цветанова Христова дисертационен труд на тема: Взаимодействие между общопрактикуващите лекари и центровете за спешна помощ: проблеми и перспективи. Актуалността, емпиричната база и аналитичният подход придават на дисертацията висока научна и практическа стойност. Въз основа на гореизложеното считам, че дисертацията на **д-р Мирослава Цветанова Христова** представлява оригинален и задълбочен научен труд, отличаващ се със своята актуалност, приноси и препоръки за оптимизацията на две важни подсистеми от здравеопазваната система на Р. България – първичната извънболнична медицинска помощ и спешната медицинска помощ.

Давам своята положителен вот „За“ присъждането на ОНС „Доктор“ на **д-р Мирослава Цветанова Христова** в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1 Медицина, докторска програма Обща медицина, като предлагам и останалите членове на Научното жури да гласуват положително.

Дата: 12.12.2025 г

Рецензент: **На основание чл.59 от ЗЗЛД**

Стара Загора

проф. д-р Боряна Парашкевова – Симеонова, дм
Ръководител на катедра „Социална медицина, здравен
мениджмънт и медицина на бедствените ситуации“
Медицински факултет Тракийски университет - Стара Загора

Review

by Prof. Boryana Mitkova Parashkevova-Simeonova, MD, PhD
Head of the Department of Social Medicine, Health Management and Disaster Medicine,
Faculty of Medicine, Trakia University – Stara Zagora

Concerning the open procedure, determined by Order No. 4060 of 28 October 2025 of the Rector of the Medical University of Pleven, Prof. Dimitar Dimitrov, MD, PhD, **for the award of the educational and scientific degree “Doctor” to Dr. Miroslava Tsvetanova Hristova** under the Doctor programme “General Medicine”, Professional field 7.1 Medicine, Area of Higher Education 7. Health and Sport.

Title of the dissertation:

Interaction between General Practitioners and Emergency Medical Care Centres: Problems and Perspectives

Scientific Supervisor:

Prof. Tsvetelina Valentinova, MD, PhD

I present the present review in my capacity as a member of the Scientific Jury appointed by the above-mentioned Order of the Rector of the Medical University of Pleven, Prof. Dimitar Dimitrov, MD, PhD. The review has been prepared on the basis of the submitted documentation within the procedure, in full compliance with the requirements of the Academic Staff Development Act of the Republic of Bulgaria, its Implementing Regulations, and the Regulations for the Development of Academic Staff at the Medical University of Pleven.

The review of the documentation confirms full compliance of the procedure with the regulatory requirements. All requirements related to the development of the dissertation and the associated publications have been fulfilled.

Career Profile of the Doctoral Candidate Dr. Miroslava Hristova has a rich and diverse professional career. After graduating from the Higher Medical Institute – Pleven in 1989, she began her professional career as a district physician and subsequently, quite naturally, pursued a career as a general practitioner. In 1998, she obtained a specialty in General Medicine. During the period 2001–2004, her inquisitive and knowledge-seeking spirit led her to further education at the D. A. Tsenov Academy of Economics in Svishtov, where she obtained a Master’s degree in Insurance and Social Affairs. With this additional qualification, Dr. Hristova expanded her professional activities as a quality systems auditor and simultaneously began working as a medical inspector at the Regional Health Insurance Fund in Pleven.

In 2009, Dr. Hristova left the primary healthcare system and began working at the Emergency Medical Care Centre (EMCC) – Pleven as a physician. This period represents a pivotal stage in her professional development, during which she also obtained a doctoral degree in Finance, Insurance, Monetary Circulation and Credit. Emergency medical care subsequently became the main field of her career development, and since 2018 she has been serving as Director of the Emergency Medical Care Centre – Pleven.

General Description of the Dissertation: The dissertation submitted for evaluation meets the requirements set out in the Academic Staff Development Act and its Implementing Regulations. The dissertation comprises 224 pages and includes all mandatory components of a doctoral dissertation: literature review, aim and objectives, materials and methods, results, discussion, conclusions, recommendations and contributions.

The dissertation is illustrated with 37 tables, 48 figures and 3 appendices. The bibliography includes 216 references, of which 19 are in Cyrillic and 197 in Latin script.

Relevance of the Topic The presented dissertation addresses a highly relevant and significant problem in the Bulgarian healthcare system—the interaction between general practitioners (GPs) and emergency medical care centres (EMCCs). The topic is of exceptional public and professional importance, as it directly affects the quality and timeliness of medical care, as well as the satisfaction of both patients and healthcare professionals.

The dissertation represents the first comprehensive study in Bulgarian scientific literature devoted entirely to this issue. It is a complex, in-depth and methodologically sound investigation that offers not only a diagnosis of existing problems in the primary and emergency healthcare systems, but also evidence-based solutions grounded in international best practices.

Dr. Hristova convincingly justifies the need for such a study, referring to changes in the role of general practitioners over the past decade and the increasing burden on the emergency medical care system. She demonstrates the ability to formulate a significant research problem, collect and analyse data from various sources, and interpret them in a manner that enriches both national scientific knowledge and applied practice. These qualities are particularly evident in the literature review, which has notable strengths.

Literature Review: The literature review spans 50 pages of the dissertation and reflects an in-depth and comprehensive understanding of the research problem. Its specificity lies in the strong focus on European practice. The main strengths of the literature review include:

- **Scope and comprehensiveness:** Data from a wide range of European countries are presented, providing a solid comparative basis and enabling the identification of best practices.
- **Use of regulatory documents:** Systematic citation of laws, ordinances and standards (Health Insurance Act, Healthcare Establishments Act, Ordinance No. 9, etc.), which adds legal and practical weight to the analysis.
- **Statistical data:** Inclusion of quantitative indicators (number of practices, outpatient contacts, accessibility, etc.), enhancing objectivity.
- **International focus:** Comparison between Bulgaria and several European countries, forming a sound basis for comparative conclusions and policy recommendations.

The review is logically structured in two main directions:

- Organisation of primary healthcare outside regular working hours—first analysing Bulgarian practice, followed by a detailed international comparative analysis;
- Organisation of emergency medical care—presenting both the national model and foreign practices.

This structure facilitates comparison and comparative analysis. Additional value is provided by the tables and figures, which enrich the text with quantitative dimensions. The inclusion of the COVID-19 pandemic as contextual background further underscores the significance of the analysis.

In summary, this section of the dissertation merits a positive evaluation, demonstrating the doctoral candidate's awareness of the research problem, skillful use of literature sources, and a high degree of responsibility and accuracy in citation. The literature review constitutes a substantive contribution to the scientific literature and provides a solid foundation for the author's own research objectives, tasks and methodology.

Aim, Objectives, Materials and Methods

These are presented over seven pages of the dissertation. The aim is formulated clearly and precisely:

to investigate the problems in the provision of primary outpatient emergency medical care and non-deferrable medical care arising from insufficient and ineffective interaction between general practitioners and emergency medical care centres, and to develop scientifically grounded solutions to address these problems.

The research objectives are formulated in five points, all directly related to achieving the stated aim:

1. To investigate factors reducing job satisfaction among GPs and EMCC physicians;
2. To examine regulatory gaps and inconsistencies governing the provision of 24-hour emergency and non-emergency medical care in primary and emergency healthcare;
3. To analyse problems in the interaction between GPs and EMCC physicians;
4. To study patient motivations for choosing healthcare facilities and the influencing factors;
5. To develop proposals for overcoming interaction problems between GPs and EMCCs in order to optimise medical care delivery.

Dr. Hristova clearly formulates the research aim and objectives, covering all key aspects of the problem—regulatory gaps, professional relationships, patient behaviour and optimisation measures. The working hypothesis is well structured and logically substantiated, outlining the links between insufficient interaction and negative system-wide consequences.

The dissertation is characterised by methodological clarity. The object and units of observation are described in detail, enhancing transparency and reliability. The empirical base is extensive, with 1,008 distributed questionnaires, reflecting ambition and allowing for objective generalisations.

These components are presented over seven pages of the dissertation. The aim is clearly and precisely formulated: to investigate the problems in the provision of primary outpatient emergency medical care and non-deferrable medical care arising from insufficient and ineffective interaction between GPs and EMCs, and to develop scientifically grounded solutions to address them.

The research objectives are structured into five points, addressing all key aspects of the problem: factors reducing job satisfaction among GPs and EMC physicians; regulatory gaps and inconsistencies; interaction problems between GPs and EMCs; patient motives in choosing healthcare facilities; and the formulation of solutions to optimize interaction and medical care delivery.

The working hypothesis is logically justified and clearly outlines the links between inadequate interaction and negative systemic consequences. The dissertation demonstrates methodological clarity, with a detailed description of the object and units of observation. The empirical base is extensive, involving 1,008 distributed questionnaires, reflecting the author's ambition and enabling objective generalisations.

An empirical sociological survey was conducted among GPs, EMC physicians, managers, and patients using direct individual questionnaires, approved by the Ethics Committee of the Medical University – Pleven. The application of content analysis and the inclusion of European best practices represent a strong methodological aspect, broadening the scope of the study. The applied analytical and statistical methods are appropriate.

In summary, methodological precision is clearly demonstrated, and the research approaches adequately serve the stated aim and objectives.

Chapter III – Results: The results are extensive and are presented over 89 pages, structured into six main sections focusing on the interaction between GPs and EMCs. The socio-demographic characteristics reveal a pronounced ageing of medical staff in both primary and emergency care, indicating an impending workforce shortage.

The predominance of solo GP practices limits the feasibility of 24-hour access to care. The qualification profile of EMC physicians shows a significant proportion without a medical specialty and a limited number of specialists in Emergency Medicine, affecting system sustainability.

Professional satisfaction is lowest among GPs, linked to regulatory burdens and inadequate resources, while EMC physicians report relatively higher satisfaction, primarily motivated by financial remuneration. EMC managers demonstrate the highest satisfaction, driven by intrinsic professional motivations.

The findings clearly indicate substantial overload of EMC teams with non-urgent cases due to lack of effective access to primary care. Limited awareness of regulatory frameworks among

both GPs and EMC physicians further impairs communication and cooperation. Patient surveys confirm that emergency care is often sought due to lack of access to GPs outside working hours and subjective urgency assessments.

Chapter IV – Discussion: Across 11 pages, the author provides an in-depth discussion, skillfully relating empirical findings to the research hypothesis, objectives, and literature review. Dr. Hristova convincingly demonstrates that inadequate interaction between GPs and EMCs is a systemic problem driven by regulatory, organisational, and workforce deficits.

A key strength of the discussion is the analysis of the discrepancy between regulatory requirements for 24-hour primary care access and actual practice, leading to chronic overload of emergency services. The causal links between regulatory gaps, patient behaviour, and deteriorating professional relationships are clearly articulated. The discussion situates the problem within a broader public health context, highlighting risks such as loss of “golden hours,” increased hospitalisation, poorer health outcomes, and erosion of public trust.

In summary of Chapter III and Chapter IV: The PhD student's ability to present and interpret the research data conscientiously, the high degree of scientific argumentation and logical consistency, as well as the demonstrated ability to analyze and synthesize scientific information deserve a high assessment. The presented results and their discussion convincingly prove the relevance of the topic and the contribution of the dissertation work to the analysis of the interaction between primary outpatient and emergency medical care in Bulgaria.

Conclusions, Recommendations and Contributions: The conclusions are clearly and comprehensively formulated. The scientific contributions are defined as theoretical and practical. The theoretical contributions stem from normative, empirical, and comparative analyses, while the practical contributions include concrete proposals for regulatory changes and organisational improvements. The recommendations are practical, managerial, and focused on improving GP–EMC interaction, professional training, patient education, and healthcare system optimisation.

Personal Qualities of the Candidate Based on the content and style of the dissertation, Dr. Miroslava Hristova demonstrates extensive clinical experience, analytical thinking, and research aptitude, combining medical practice with scientific inquiry. Her ability to critically analyse data and draw well-founded conclusions indicates strong potential for an independent academic career.

Scientific Output: Dr. Hristova has presented six full-text publications in peer-reviewed Bulgarian journals and conference proceedings, as well as five scientific communications at national forums, fulfilling the requirements for the acquisition of the PhD degree in professional field 7.1 Medicine.

Avtoreferat: The avtoreferat comprises 74 pages, is well structured, and accurately reflects the main research findings, publications, and scientific contributions.

Conclusion

I give an overall positive evaluation of the dissertation submitted by Dr. Miroslava Tsvetanova Hristova on the topic *“Interaction between General Practitioners and Emergency Medical Centers: Problems and Perspectives.”* The relevance, empirical scope, and analytical approach confer high scientific and practical value to the dissertation.

Based on the above, I believe that the dissertation represents an original and in-depth scientific work with significant contributions and recommendations for optimizing two key subsystems of the Bulgarian healthcare system—primary outpatient care and emergency medical care—with the aim of improving satisfaction among both physicians and patients.

I give my **positive evaluation** and vote **in favour** of awarding the Educational and Scientific Degree “Doctor” to Dr. Miroslava Tsvetanova Hristova in the field of Higher Education 7. Healthcare and Sport, Professional Field 7.4 Medicine , Doctor Programme “General Medicine”. I also recommend that the remaining members of the scientific jury also vote positively.

Date: 12 December 2025

На основание чл.59 от ЗЗЛД

Reviewer:

Prof. Boryana Parashkevova-Simeonova, MD, PhD
Head of the Department of Social Medicine, Health Management and Disaster Medicine
Faculty of Medicine
Trakia University – Stara Zagora